

Pfv.V.21.585/2007/12.

A Legfelsőbb Bíróság **felperesnek** a dr. Györkis István ügyvéd (6000 Kecskemét, Katona J. tér 18. II/221.) által képviselt **I.r.** és **II.r. alperesek ellen polgári jogi igény megfizetése** iránt indított perében a Békés Megyei Bíróság 1.Bf.365/2006/14. számú ítéletének polgári jogi igényt elbíráló része ellen az I.r és a II.r. alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán indult eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a polgári jogi igényt elbíráló rendelkezéseit hatályában fenntartja.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A Csongrád Megyei Bíróság felperesnek I.r. és II.r. alperesek ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a felperes keresetét 2005. január 14-én hozott ítéletével elutasította. Az ítéletet a Szegedi Ítéltábla 2005. szeptember 12-én helybenhagyta. A bíróság indokolása szerint a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően a felperes nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, hogy 3.000.000 forint összegű kölcsönnél nagyobb összeget adott át az alpereseknek, továbbá azt sem, hogy a 3.000.000 forintos összeg és járulécai visszafizetéséről szóló okirat színlelt.

A felperes feljelentése folytán indult büntetőeljárásban a Békés Megyei Bíróság 1.Bf.365/2006/14. számú, 2007. március 20-án kelt jogerős ítéletével az elsőfokon eljáró Békéscsabai Városi Bíróság 11.B.45/2006/40. számú, 2006. június 16-án kelt ítéletét részben megváltoztatva bűnösnek találta az I.r. alperest I.r. vádlottként és a II.r. alperest II.r. vádlottként társtettesként, folytatólagosan elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntetében. A bíróság megállapította, hogy a felperes 2003. február hó elején, a 2003. február 6-án kelt kölcsönszerződés alapján, az alpereseknek 1.000.000 forintos és 2.000.000 forintos részletekben összesen 3.000.000 forintot, 2003. február 27-én a II.r. alperesnek 2.140.000 forintot, február 28-án további 2.000.000 forintot, míg március 8-án az I.r. alperesnek 1.500.000 forintot adott át kölcsön címén azzal, hogy ezen összegeket tőlük egy összegben, kamatokkal együtt vissza fogja kapni. Azonban jövedelmi-vagyoni helyzetükre

tekintettel sem az I.r., sem a II.r. alperesnek nem volt reális esélyük, lehetőségük arra, hogy ezen összegeket az ígért határidőre visszafizessék a felperesnek, és ezzel ők is tisztában voltak.

A büntetőbíróság az I.r. alperest egy év börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását a bíróság 3 év próbaidőre felfüggesztette, a II.r. alperest pedig 3 év börtönbüntetésre és 5 év közügyek gyakorlásától eltiltásra ítélte. A másodfokú bíróság ítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes által benyújtott polgári jogi igényt elbíráló rendelkezéseit. Eszerint az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül a II.r. alperes köteles 3.000.000 forintot, míg az I.r. és a II.r. alperes egyetemlegesen köteles további 5.640.000 forintot és ezen tőkeösszegek után 2003. március 21. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11 %-os mértékű, 2005. január 1. napjától a késedelemmel érintett időszakot megelőző naptári félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő késedelmi kamatot megfizetni a magánfélnek.

A büntetőítéletnek a polgári jogi igényt elbíráló rendelkezése ellen az I.r. és a II.r. vádlottak, alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben az ítéletnek a polgári jogi igényt elbíráló rendelkezéseinek hatályon kívül helyezését kérték. Előadták, hogy a felperes ugyanezen jogviszonyból származó polgári jogi igényét a polgári ügyben eljáró Csongrád Megyei Bíróság és Szegedi Ítéltábla korábban teljes egészében jogerősen elutasították. Álláspontjuk szerint a büntetőítélet polgári jogi igényt elbíráló része az anyagi jogerőt sérti, ellentétes a korábbi jogerős ítélettel. Az ítélet ezen rendelkezései így megsértették a Pp. 157. § a) pontjára figyelemmel a 130. § (1) bekezdés d) pontját.

A felperes ellenkérelmében az ügyben keletkezett jogerős ítéletek helybenhagyását kérte. Elsősorban arra hivatkozott, hogy az alperesek nem terjeszthettek volna elő felülvizsgálati kérelmet, mert nem éltek fellebbezéssel az elsőfokú ítélet ellen a felülvizsgálati kérelemben foglalt jogsértésre hivatkozással. Kizárólag bűnösségük tekintetében terjesztettek elő fellebbezést, a polgári jogi igényt megítélő rendelkezést ítélt dologra történt hivatkozással nem sérelmezték, tehát ebben a vonatkozásában nem fellebbezték meg az elsőfokú ítéletet. Másodlagosan, érdemben arra hivatkozott, hogy a büntetőeljárást megelőzően polgári ügyben hozott ítélet nem tekinthető a polgári jogi igény megítélése szempontjából ítélt dolognak, mert a büntetőügyben nem a korábbi perrel azonos keresetet vizsgált a bíróság, hanem megállapította, hogy az I.r. és a II.r. alperesek elkövették a csalás bűntettét, így bűncselekménnyel okozott kár megtérítése volt az a jogalap, mely miatt marasztalták az I.r és a II.r. alperest. Mivel a csalás

vagyon elleni bűncselekmény, a csalás egyik tényállási eleme a kár megléte, ebből is következik, hogy jogszerűen járt el a büntetőbíró, amikor a csalásban való bűnösség kimondása mellett a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére is kötelezte az I.r. és a II.r. alperest.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A Be. 416. § (5) bekezdése alapján a büntetőügyben hozott jogerős határozatnak kizárólag a polgári jogi igény kérdésében hozott rendelkezése ellen a Pp. szabályai szerint van helye felülvizsgálati kérelem előterjesztésének, ezért a Legfelsőbb Bíróságnak a polgári ügyben eljáró tanácsa a polgári eljárás szabályai szerint bírálja el a felülvizsgálati kérelmet.

Elsődlegesen a bíróság megállapítja, hogy a felülvizsgálati kérelmet érdemben kell vizsgálni, a felperes által megjelölt okból hivatalból történő elutasításának nincs helye. A Pp. 271. § (1) bekezdés b) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak, ha a fél fellebbezési jogával nem élt és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Azonban jelen esetben ez a rendelkezés nem alkalmazható, hiszen az I.r. és a II.r. alperesek, vádlottak felmentésért fellebbeztek, ebben pedig benne foglaltatik az ennek járulékos jogkövetkezményét jelentő polgári jogi igényt elbíráló rendelkezések elleni fellebbezés is.

A Pp. 157. § a) pontja és a 130. § (1) bekezdésének d) pontja valóban akként rendelkezik, hogy a pert meg kell szüntetni, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt már jogerős ítéletet hoztak. Nem vitatható jelen esetben, hogy a polgári és a büntetőügyben hozott ítélet ténybeli alapja azonos, nem azonos azonban a felperes által érvényesített jog. A polgári perben a felperes az I.r. és a II.r. alperes között létrejött kölcsönszerződések alapján érvényesített igényt, a szerződéses jogviszonyra hivatkozva, annak nem teljesítése folytán követelte vissza a kölcsönadott összeget. A büntetőügyben azonban a Pp. 339. §-ára, a szerződésen kívül, bűncselekménnyel okozott kárra hivatkozva kérte kárának megtérítését. A Pp. 4. § (2) bekezdése alapján ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. A Btk. 318. § (1) bekezdése szerint aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el. A büntetőügyben eljáró első- és másodfokú bíróság jogerősen bűnösnek találták az I.r. és a II.r. alperest csalás büntetettében, ezzel jogerősen kimondták, hogy az I.r. és a II.r. alperes a felperesnek kárt okoztak. A bűncselekményt pedig az általuk megállapított 8.640.000 forintos kár összege alapján minősítették jogerősen

jelentős kárt okozó csalás büntettének. A fentiek alapján megállapítható, hogy a Pp. 130. § (1) bekezdésének d) pontja jelen esetben nem alkalmazható.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a polgári jogi igény elbírálására vonatkozó rendelkezéseit a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az I.r. és a II.r. alperesek a felülvizsgálati eljárásban személyes költségmentességben részesültek, ezért a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2008. január 3.

Dr. Uttó György s.k. a tanács elnöke, dr. Erményi Lajos s.k. bíró,
dr. Bella Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő